

Gaz łupkowy a ochrona środowiska

2013-09-10

„Ocena zagrożeń dla środowiska powodowanych procesem poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania niekonwencjonalnych złóż węglowodorów” pod takim tytułem 10 września 2013 r. o godzinie 9.30 odbyła się konferencja prasowa podsekretarza stanu - Głównego Geologa Kraju Piotra Woźniaka oraz Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Michała Kielszni, podczas której omówiono projekt realizowany przez Ministerstwo Środowiska i Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.

Poszukiwania i eksploatacji gazu z łupków - jaki wpływ na środowisko?

Dotychczas opinie w zakresie wpływu działalności poszukiwawczej i wydobywczej na środowisko formułowane były głównie na podstawie doświadczeń zagranicznych. W celu uzyskania wiarygodnych informacji na temat uwarunkowań środowiskowych towarzyszących udostępnieniu gazu z łupków w warunkach krajowych, resort środowiska podjął się zadania przeprowadzania takiej weryfikacji w sposób kompleksowy.

Projekt od początku 2012 r. realizuje Minister Środowiska działając przy pomocy Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Zadanie w całości finansowane jest ze środków NFOŚiGW. Realizacja prac badawczych powierzona została Państwowemu Instytutowi Geologicznemu - PIB, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Politechnice Gdańskiej i Głównemu Instytutowi Górnictwa w Katowicach.

Celem projektu jest identyfikacja ryzyk w zakresie oddziaływania tego typu przedsięwzięć na środowisko w warunkach polskich oraz wskazanie optymalnych, z punktu widzenia przepisów prawa, uwarunkowań geologicznych i technologii prowadzenia prac rozpoznawczych, procedur zarządzania tymi ryzykami.

W projekcie wyodrębnić można dwie fazy. Faza pierwsza obejmuje przeprowadzenie prac badawczych w miejscach, gdzie operatorzy koncesji realizują proces inwestycyjny, wykonanie analiz laboratoryjnych i opracowanie kompleksowych raportów. W fazie drugiej opracowane zostaną szczegółowe wytyczne i katalogi dobrych praktyk w zakresie:

- wymogów, które muszą być spełnione przez podmioty ubiegające się o uzyskanie stosownych decyzji i pozwoleń (m.in. środowiskowych) na różnych etapach procesu inwestycyjnego;
- sporządzania raportów i ocen oddziaływania na środowisko;
- rekultywacji terenu na obszarach wydobywania gazu z łupków;
- sposobu prowadzenia monitoringu stanu środowiska;
- gospodarowania odpadami powstałymi w procesie poszukiwania, rozpoznawania i przyszłej eksploatacji niekonwencjonalnych złóż gazu.

Komu posłużą rezultaty projektu?

Wyniki prac projektowych będą stanowiły wsparcie merytoryczne dla organów administracji i jednostek biorących udział w wydawaniu decyzji, pozwoleń, sprawujących kontrolę i nadzór nad działalnością przedsiębiorców. Realizacja projektu przyczyni się do wypracowania optymalnych procedur postępowania wobec przedsiębiorców zamierzających kontynuować prace poszukiwawcze, a w przypadku osiągniętego sukcesu, uruchomić i prowadzić wydobywanie komercyjne.

Dzięki pierwszej w Europie interdyscyplinarnej ocenie ryzyk środowiskowych realizowanej na tak szeroką skalę, opinia publiczna uzyska wiedzę o realnym wpływie poszukiwania gazu z łupków na komponenty środowiska, w tym na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi.

Jakie są założenia prowadzonych prac badawczych?

Monitoringiem środowiskowym objęto dotychczas pięć obiektów, na których inwestorzy prowadzą prace nad udostępnieniem niekonwencjonalnych złóż gazu. Wybór poligonów badawczych został dokonany w dostosowaniu do harmonogramów prac przedsiębiorców, przy czym poddano analizie zarówno przewidywany zakres jak i planowane terminy prac w ramach udzielonych koncesji.

Prace badawcze w ramach projektu prowadzone są w sposób umożliwiający przesłедzenie całego „cyklu życia” odwiertu, począwszy od stadium budowy infrastruktury (placu wiertni), skończywszy na etapie likwidacji odwiertu i rekultywacji terenu.

Monitoring środowiskowy obejmuje:

- wody powierzchniowe i podziemne;
- grunty i powietrze glebowe;
- poziom hałasu;
- powietrze atmosferyczne;
- przekształcenia morfologii terenu i krajobrazu;
- zjawiska sejsmiczne.

W jakim zakresie zrealizowano dotąd prace badawcze w ramach stanu początkowego (w zakresie sprawozdania PIG-PIB)?

Na analizowanych dotychczas poligonach badawczych, monitoring środowiskowy rozpoczęto na etapie stanu „zerowego” (przed budową placu wiertni) w dwóch lokalizacjach oraz na etapie „stanu zastanego” (w terenie istniała już infrastruktura bądź przedsiębiorcy wykonywali tam prace wiertnicze) w trzech lokalizacjach. Wyniki badań stanu początkowego będą stanowiły punkt odniesienia dla oceny potencjalnych zmian w środowisku, spowodowanych prowadzoną działalnością inwestycyjną.

W celu określenia stanu środowiska w chwili rozpoczęcia prac przez zespół badawczy:

- przeprowadzono wizje terenowe, obejmujące inwentaryzację okolicznych studni, wód powierzchniowych, źródeł, podmokłości oraz zlokalizowano inne potencjalne ogniska zanieczyszczeń i określono stosunki wodne w strefie płytkich wód podziemnych w rejonie wszystkich poligonów badawczych;
- pobrano próbki wód podziemnych i powierzchniowych do badań laboratoryjnych i poddano je analizom laboratoryjnym w szerokim zakresie;
- pobrano i przeanalizowano próbki gruntu na zawartość substancji ropopochodnych;
- w przypadku „stanu zerowego” pomierzono zagęszczenie gruntów na potrzeby oceny kompaktacji podłoża na etapie likwidacji placu wiertni;
- w powietrzu glebowym wykonano pomiary zawartości radonu, określono przypowierzchniowe tło metanu w powietrzu gruntowym oraz wykonano badania izotopowe próbek powietrza gruntowego;
- w każdej z lokalizacji zmierzono tło akustyczne;
- wykonano zdjęcia skaningowe 3D terenu na potrzeby późniejszej oceny potencjalnych zmian w morfologii i przekształceń krajobrazu

Fot.: M. Dworak

Galeria zdjęć

